

A társaságbeli hölgy, az író és a csillagász beszél a fővárosi „asztrológiai lázról”

„Több dolgok vannak földön és égen, Horatio, mintsem bölcselemetek álmodni képes!” — mondja Hamlet s ez a nagy távlatokat nyitó, az emberi sorsot körül fogó titkos erőkre utaló mondás kínálkozik mindannyiszor, valahányszor olyasmiről hallunk, ami a racionális gondolkodás számára meglepőt, sokszor megfeszítetlent jelent. Olyan időkben, amikor az egyén vagy a közösség sorsában, jövőjének alakulásában úgyszólván egyik napról a másikra döntő fordulatok történnek, még olyanok is hajlandók meghallgatni e titkos erők üzenetét, akik egyébként, a béke nyugodt, többé-kevésbé előrelátható jövőalakulásának idején kézlegyintéssel és fölényes mosollyal mennek el mellette.

Erre lehet legalábbis következtetni abból a tényből, hogy a háború kitörése óta a budapesti társaséletben egyre kedveltebb témává lett az asztrológia, a csillagfejtés tudománya, egyre többen szeretnék tudni, milyen sorsot szántak nekik a csillagok születésük pillanatában. Az embereket a jövő érdekli — s éppen ez az érdeklődés az, ami az asztrológiai lázzal kapcsolatban sokszor igen rossz fényt vet magára a csillagfejtés tudományára. Ha a horoszkóp megjósolta esemény nem következett be — az emberek kiábrándulnak az asztrológiából, hamis, értéktelen sarlatanizmusnak hajlandók minősíteni — ha bekövetkezett, esküsznek rá s hamis utakon vakon követik.

Két bevált horoszkóp

A háború kitörése előtt történt még, hogy egy a fővárosi társaságban jólismert fiatalember baráti körének unszolására horoszkópot készíttetett. Az illetőt egyáltalán nem hitt semmiféle okkult tudományban s az asztrológiával szemben is teljes volt a bizalmatlansága. A horoszkóp 1938-ban készült, s többek között azt tartalmazta, hogy az illető 1941 szeptemberében mint katoná keletre utazik s október 13-án halálos veszély fenyegeti. Valóban: 1941 nyarán az első magyar csapatokkal ment Oroszországba s október 13-án egy légitámadás következtében súlyosan megsebesült. Igaz ugyan, hogy a horoszkópban jelzett többi események sem október 13-a előtt, sem azután mindmáig nem következtek be, mégis az illető a legnagyobb hitetlenből a legnagyobb hívővé vált s magánszorgalomból áttanulmányozta azóta az egész magyar nyelvű asztrológiai szakirodalmat.

Érdekes tréfákat is íz néha az asztrológia azokkal, akik nem hisznek benne. Egy kitűnő műkedvelő csillagászzal történt, — akinél a „műkedvelés” csak annyit jelent, hogy csillagászati ismereteit autodidakta alapon sajátította el, — hogy az általa annyira lenézett, kigúnyolt horoszkóp megjelölte házassága időpontját, élettársáról karakterrajzot adott, sőt születendő gyermekeinek számát is közölte. Az illető az elkészült horoszkópot nemsokára megsemmisítette, nem is gondolt rá többet s később, amikor az évek múlásával a horoszkópban pontosan megjelölt események bekövetkeztek — barátai egy napon elé tárták horoszkópjának másolatát, amelyet gondosan megőriztek. A csillagásznak el kellett ismerni, hogy minden úgy történt és akkor, ahogy és amikor a horoszkóp előre megmondta. Ő azonban hitetlenből mégsem vált hívővé.

A budapesti társaság egyik ismert tagjával, Szánthó Máriával, a kiváló festőművésznővel beszélgettem az utóbbi időben lábrakapott asztrológiai lázról.

— Az emberek ma kétségtelenül sokkal inkább érdeklődnek az asztrológia iránt, mint bármikor — mondotta, — igaz ugyan, hogy ez az érdeklődés nemcsak az asztrológiának szól, hanem általában minden sarlatanizmusnak is, amely azt ígéri, hogy megmondja a jövőt. Az emberek nagy többsége teljesen tájékozatlan az asztrológiát illetően s általában nem becsülik többre az asztrológus munkáját, mint a vásári büvész tudományát. Ebből következnek, hogy az asztrológia célját, értelmét illetően is teljesen hamis nézetek uralkodnak. Az asztrológia célja ugyanis nem a jövőmondás; ez az ígért csak a blöffölés, sarlatanok levelében szerepel. Az asztrológia önismerethez juttathat a horoszkóp révén, megmutatja a sokszor előtűnik is ismeretlen vagy csak homályosan sejtett tulajdonságokat — a jövőt kiolvasni belőle azonban nem lehet. Ez a magyarázata annak, hogy az asztrológiának olyan rossz híre van sok helyen; az embereket természetesen a

jövő érdekli és kevésbé sajátmaguk — a legtöbbszor egészen triviális dolgokat szeretnének megtudni a horoszkópból, például hogy megnyerik-e a főnyereményt, mikor nősiünek meg vagy mennek férjhez — a sarlatanok azután ki is használják ezt a kíváncsiságot s aránylag olcsó pénzért egészen szép jövőmondó horoszkópot készítenek. Ennek azonban a komoly asztrológiához semmi köze sincs. Az asztrológiának most újabban lábrakapott divatja természetesen ezt a felületet, komolytalan játékot jelenti csupán. Az asztrológia két ismert magyar neve nagyon jól megkülönböztet a komoly és komolytalan formája között: „csillagjósítás” a sarlatanok ügyeskedése, a „csillagfejtés” pedig a komoly, matematikára és statisztikára alapított tudomány.

A híres Wallenstein-horoszkóp

— Eszerint tehát a véletlen műve, ha egy egészen konkrét esemény a horoszkópban megjelölt körülmények között és időpontban bekövetkezik?

— Tekintve, hogy vannak és voltak horoszkópok, amelyek konkrét események bekövetkezését tartalmazták és ezek be is következtek, viszont egy sereg olyan horoszkóp van és volt, amelyek egyáltalán nem váltak be, nem lehet komoly, tudományos munkának minősíteni, ha a horoszkópkészítő mindenáron a jövő látását akarja kicsikarni.

A világtörténelem egyik leghíresebb horoszkópját Wallensteiné volt, amelyet Kepler készített. Ha Kepler megnyilatkozásait olvassuk, látjuk, hogy elítélte a jövőmondást. Egy helyen azt mondja: „Az asztrológus, aki egy bekövetkező dolgot pusztán és egyedül a csillagokból jósol és nem az egyén érületére, lelki-világára, tehetségére, erejére és testalkatára támaszkodik, helytelen alaphoz indul ki s ha mégis beválik, pusztán szerencse dolga.” Wallenstein horoszkópját első ízben 1608-ban készítette el. Ebben halálveszedelmet a 28., 39., 40. és 69—70. életévekre jósolt. Wallenstein pedig 51 éves korában halt meg. Maga Wallenstein megjegyzéseket látta el a jóslatokat. 1624-ig a következő megjegyzések találhatók. A betegségre, életveszedelmre, katonai és politikai érdemekre, házasságra, külső jólétre öt talált, Wallenstein szerint, a 24 jóslat közül, de ezek időpontjai sem egyeztek. Az összes jóslatokat tekintetbe véve, a beváltak százaléka 27 volt. Később újabb horoszkópot készített Kepler, évtizedes szakaszokban előre kiszámítva a Saturnus és Jupiter konjunkcióit és oppozícióit. Az utolsó év, amelyre ezt elvégezte 1634 volt, a Jupiter és Saturnus oppozíciójával. Ezek felhasználásával számította ki 1634-ig Wallenstein évi horoszkópjait s megállapította, hogy 1634-ben mutatkozó borzalmas belső zavarok Wallenstein szerencséjével hozhatók összefüggésbe. Az égi jelenség 1634 márciusában volt esedékes és Wallenstein február 25-én meggyilkolták. Kepler írásában egyetlen szó említés, célzás sincs halálveszedelméről. Azt mondják, hogy Kepler valószínűleg udvariasságból vagy kíméletből nem hozta tudomására Wallensteinnek a bekövetkezőket. Ez azonban csak feltevés. Mindebből látható, hogy mennyire megbízható, az emberi életben hasznos segítség a horoszkóp addig, amíg csak az önismeretre nevelés a célja, annyira megbízhatatlan, amint mindenáron a jövőbe akarunk látni vele.

Kétszáz pengő egy „jó” horoszkóp ára

Baktay Ervin, akinek a közelmúltban jelent meg „A csillagfejtés könyve” című munkája s aki az asztrológiával szigorúan tudományos alapon foglalkozik, mosolyogva beszél az „asztrológiai lázról.”

— Igen, kétségtelen, hogy az embereket most jobban izgatják a csillagok. A jövőt megtudni? — még 200 pengőért sem képes a „megbízható” asztrológus, mert mint hallom, már ennyit is hajlandók megadni egy „jó” horoszkópjáért. Hogy jó-e a horoszkóp, úgyis csak később válik el. Az igazi, komoly asztrológia segít megismerni önmagunkat, őszinte tükröt tart elénk, amely nem hízlel a hiúságunknak, de igazi értékeinket is világosan mutatja. Az úgynevezett „rossz hatások” vagy „szerencsétlen” hajlamok egy horoszkópban nem azt jelentik, hogy az illetőnek elkerülhetetlenül véghez kell vinnie a jelzett sötét tetteket, vagy magatehetetlenül engednie kell a romlásba taszító hatásoknak. A horoszkóp a tendenciákat mutatja, hogy lássuk, milyen hajlamok és adottságok élnek bennünk. A helyesen felfogott, sarlatanizmustól mentes asztrológia feltétlenül etikus, magasrendűen erkölcsi irányba

tereli a vele foglalkozót.

— Magyarországon érzésem szerint talán nem is lehet beszélni ilyen komoly asztrológiáról — vetem közbe.

— Valóban nem. Hazánkban alig néhányan foglalkoznak komoly alapon az asztrológiával. A legtöbbben féltudású sarlatanok. Magyarországon fejlett asztrológiáról beszélni tulajdonképp nem lehet. Külföldön más a helyzet, egyes országokban az egyetemen is foglalkoznak vele „kozmosz pszichológia” néven. Általában igazi asztrológiai tudás inkább azokban az országokban fejlődött ki, ahol évezredek óta folyamatosan foglalkoznak vele és ivadékról-ivadékra szállva fejlődhetett, mint például Indiában, Kinában vagy Egyiptomban. Európában az asztrológia még nagyon fiatal és inkább tapogatózásnak minősíthető. Az, hogy az emberek ma fokozottabban fordulnak a jövő felé, érthető: a jóskok és jósnők előzőbái is sokkal zsufoltabbak ma, mint ezelőtt öt évvel. Ez az érdeklődés azonban véleményem szerint csak árthat az igazi, komoly asztrológiának: a sarlatanok lefőlözik a konjunkturát, elhomályosítják az asztrológia igazi célját és szakértelem nélkül, hebeburgya módon készült horoszkójaikkal rossz híre keverik az igazi tudományt.

A csillagász ellenérvei

De vajjon mit szól mindehhez a csillagász?

A fiatal magyar csillagászok egyik lekválóbbitát, Kulín Györgyöt kerestük fel, aki teljesen elutasító magatartásra már eddig sem helyezkedett az asztrológiával szemben, mert „A távosi világa” című kitűnő munkájában részletesen foglalkozott vele és alaposan bírálta is.

— Az asztrológiának nemesak hívei voltak, hanem mindig akadtak ellenzői is — mondja Kulín György. — Hát ez érvesnek mondjuk az asztrológiát és hat-ezer éves a harc is, amely ellene folyik. Az asztrológusok szerint ez a harc javukra dől el.

— Az asztrológia alaptétele, hogy az ember és a föld a mindenség tagja s az egyén és a föld életének minden megnyilvánulása a mindenség erőhatásai alatt alakul. Ez a tétel a legmélyebb és legigazibb emberi érzés, egész emberi műveltségünk, vallási felfogásunk alapvető vonása. Amennyiben e tételt az

asztrológia magáénak tartja, jogtalanul sajátítja ki. Gyakran halljuk azt az általanosságban mozgó bizonyítékot, hogy ha az asztrológia nem lenne igaz és helyes, nem maradhatott volna fenn 6000 éven át. Ugyanazokon az ősbabilonai agyagtáblákon, amelyek az asztrológia 6000 éves írott emlékei fennmaradtak, sok mai babona alapját találjuk meg. Egy felirat szerint, ha az ember útját kutya keresztetzi, akadálytalán találkozik. Ez a babona sok más társával együtt 6000 éves és mégsem igaz. A dolgok igazságértékét nem időálló voltuk igazolja, hanem belső tartalmuk.

— Az állatövi jegyek beosztása a négy elem: tűz, víz, levegő, föld alapján az asztrológiának lényeges eleme. De hol vagyunk ma már ettől a világtól? Az asztrológia az emberi testalkat, arca, baba, haj és szemszín kialakulásában hatásokat fedez fel. Ez merő képtelenség. Vannak alacsony- és magastermetű fajok, lehet akár mennyire az ascendenzen magas testalkatú eredményező állatövi jegy, a faji jelleg nem fog megváltozni, a törpek országában nem születnek óriások és megfordítva. Rengeteg sok ellenérvet lehetne még felsorakoztatni. A horoszkóp alapja a születés pontos ideje. Nehéz volna megmondani, miért az első lélekzététel a születés pillanata. Ha nagyhatású csillagsugárzásokról beszélünk, amelyek a földön keersztül is hatnak — a látóhatár alatti bolygók sugárzásával is számol az asztrológia — akkor ez az anyaméhben lévő gyermekre miért nem hat? Vagy miért nem a fogamzás pillanata a döntő? S ha az volna a kiindulás, miért ez, hiszen a csirasejtek a megtermékenyülés előtt is éltek és hatottak rájuk sugárzások.

— Összefoglalva: az asztrológia a tudomány színében jelenik meg, holott ahhoz semmi köze sincsen. Az égitestek pusztán megfigyelésén kívül az asztrológia semmi érdemlegeset sem termelt. Igazsága feligazsága s ez mindig veszedelmesebb, mint a tudatlanság, mert az igazság látszatában tévtanokat terjeszt. A németek betiltották a horoszkópkészítést, asztrológiát folyóiratok, évkönyvek, tankönyvek kiadását és a rendelet ellen vétőket büntetésével sújtják. Nyilván azért, mert nagyméretű terjedésben felismerték káros hatásait.

Ime, így beszél az, aki társaságban figyelte meg az „asztrológiai láz” — aki komolyan, tudományosan foglalkozik vele s, végül a csillagász. A harc, az ellentét a hívők és hitetlenek között nem fog elülni s a kívülálló számára nem is lehet jobb megoldás, mint Hamletet idézni, ha a két tábor megrohanja érdeklődésével.

Ország Emil

BERLINI Visszhang

ÁRA
36
FILLER

a hagyományos magyar-német kapcsolatok elmélyítését szolgálja. Neves európai írók és hírlapírók szólnak meg lapjain és fejtik ki álláspontjukat olyan problémákkal szemben, amelyek valamennyiünket érdekelnék. Eredeti cikkei és tudósításai a világ minden fontosabb eseményéről megemlékeznek és felölelik — szóban és képekben — az élet egész színes területét.

A Berlini Visszhang kétszer jelenik meg havonta. Hírhírt az IBUSZ összes elnökségi helyein. Megrendelhető az IBUSZ-nál Budapest V. Akadémia utca 10.